

מְקַטְרְגִין לְשִׁלְטָאָה עַל אֲלִין וְלִמְטָרְף טְרַפִּין
כָּל חַד וְחַד לְזִינְיָהּ. מְסֻטְרָא דְרוּחָא מְסַאָבָא
כְּמָה דְרַגִּין מִתְפָּרְשִׁין, וְכִלְהוּ כְּמֵן לְקַטְרְגָא
אֲלִין לְקַבִּיל אֲלִין, דְּהָא כְּתִיב (דְּבָרִים כב) לֹא
תִחְרַשׁ בְּשׂוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו, דְּכַד קָא
מִתְחַבְּרֵן מְקַטְרְגִי עַלְמָא.

וְתָא חֲזִי, תִּיאוּבְתָא דְדַרְגִּין מְסַאָבִין לְאוּ
אִיהוּ אֶלָּא לְקַטְרְגָא בְּסֻטְרִין קְדִישִׁין.
יַעֲקֹב דְּאִיהוּ קְדִישָׁא, כְּלָהוּ כְּמֵן לִיָּה וְקַטְרְגוּ
בְּהַדְיָה. בְּקַדְמִיתָא נְשַׁכְיָה חוּיָא, כְּמָה דְאַתָּ
אָמַר וַיִּגַע בְּכַף יָרֻכּוֹ, הַשְׁתָּא נְשַׁכְיָה חֲמֹר.
תַּמְן אִיהוּ קָאִים לְגַבֵּי חוּיָא, הַשְׁתָּא שְׂמַעוֹן
וְלוֹי דְאַתּוּ מְסֻטְרָא (דף קעג ע"א) דְּדִינָא
קְשִׁיא קְיִימוּ לְגַבֵּי דְחֲמֹר וְשִׁלְטוּ עַלְוִי
בְּכָל סֻטְרִין וְאַתְּפִינָא קַמִּיָּהוּ. כְּמָה דְאַתָּ
אָמַר וְאֵת חֲמֹר וְאֵת שְׂכָם בְּנֹו הָרְגוּ לְפִי
חֲרֹב. וְשְׂמַעוֹן דְּהָוָה (שׁוֹר) מְזַלִּיָּה (אִיהוּ) שׁוֹר,
אַתָּא עַל חֲמֹר וְקַטְרַג בֵּיָה, בְּגִין דְּלֹא
יִתְחַבְּרוּן כַּחְדָּא, וְאַשְׁתַּפַּח אִיהוּ מְקַטְרְגָא
דִּילִיָּה.

וְכִלְהוּ אֲתִי לְקַטְרְגָא לִיָּה לְיַעֲקֹב וְאַשְׁתַּזִּיב,
וְלִבְתֵּר אִיהוּ שְׁלִיט עַלְיָיָהוּ. לְבַתֵּר
אַתָּא שׁוֹר וְאַשְׁתַּלִּים בְּחֲמֹרִים דְּכִלְהוּ
מְסֻטְרָא דְחֲמֹר. יוֹסֵף דְּאִיהוּ שׁוֹר, וּמְצָרִים
דְּאִינוּן חֲמֹרִים דְּכְתִיב בְּהוּ (יחזקאל כג) אֲשֶׁר
בְּשׂוֹר חֲמֹרִים בְּשָׂרָם.

וְעַל דָּא לְבַתֵּר בְּנִי יַעֲקֹב נְפָלוּ בֵּין אִינוּן
חֲמֹרִים, בְּגִין דְּאִזְדִּיּוּג שׁוֹר בְּהַדְיָיָהוּ,
וְנִשְׁכּוּ לֹון גְּרַמִּיָּא וּבְשָׂרָא. עַד דְּאַתְעַר לְוִי כְּמִלְקַדְמִין וּבְדֵר לְאִינוּן
חֲמֹרִים (ס"א דְּאִזְדִּיּוּגוּ) לְכַפִּיָּא לֹון וְתִבֵּר תּוּקְפָהוּן מְעַלְמָא, וְאַפִּיק לְשׁוֹר
מִתַּמְן. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שְׂמוֹת יג) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ.
תָּא חֲזִי, כַּד אַתָּא שְׂמַעוֹן בְּקַדְמִיתָא עַל הַהוּא חֲמֹר, אַתְעַר עַלְיָהוּן דָּם

אֵלָּה כְּנָגַד אֵלָּה, שְׁהָרִי כְּתוּב (דְּבָרִים
כב) לֹא תִחְרַשׁ בְּשׂוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו,
שְׂכַשְׂמַתְחַבְּרִים, מְקַטְרְגִים עוֹלָם.
וּבֵא וּרְאָה, תְּשׁוּקַת הַדְּרָגוֹת
הַטְּמְאוֹת אִינָה אֶלָּא לְקַטְרַג
בְּצַדִּדִים הַקְּדוּשִׁים. יַעֲקֹב, שְׁהוּא
קְדוּשׁ, כְּלָם אָרְבוּ לוֹ וְקַטְרְגוּ עִמּוֹ.
בְּתַחֲלָה נִשְׁכּוּ נַחֲשׁ, כְּמוֹ שְׂנַאָמַר
וַיִּגַע בְּכַף יָרֻכּוֹ. עַכְשָׁו נִשְׁכּוּ חֲמֹר.
שָׂם הוּא עוֹמֵד אֶצְל הַנְּחֹשׁ. עַכְשָׁו
שְׂמַעוֹן וְלוֹי, שְׂבָאוּ מִצַּד הַדִּין
הַקָּשָׁה, עַמְדוּ כְּלָפֵי הַחֲמֹר וְשִׁלְטוּ
עַלְיוּ בְּכָל הַצַּדִּדִים וְנִכְפְּהַ לְפָנֵיהֶם,
כְּמוֹ שְׂנַאָמַר וְאֵת חֲמֹר וְאֵת שְׂכָם
בְּנֹו הָרְגוּ לְפִי חֲרֹב. וְשְׂמַעוֹן שְׁהִיָּה
[שׁוֹר], מְזַלוּ [הוּא] שׁוֹר, כָּא עַל חֲמֹר
וְקַטְרַג בּוּ כְּדִי שְׂלֹא יִתְחַבְּרוּ
כְּאַחַד, וְנִמְצָא שְׁהוּא מְקַטְרַג שְׁלוּ.
וְכִלְהוּ בְּאִים לְקַטְרַג לְיַעֲקֹב, וְהוּא
נִצָּל, וְאַחַר כֶּף הוּא שׁוֹלֵט עַלְיָהֶם.
אַחַר כֶּף כָּא שׁוֹר וְנִשְׁלַם בְּחֲמֹרִים
שְׂכָלָם מִצַּד הַחֲמֹר - יוֹסֵף שְׁהוּא
שׁוֹר, וּמְצָרִים שְׁהֶם חֲמֹרִים,
שְׂכַתוּב בְּהֶם (יחזקאל כג) אֲשֶׁר בְּשׂוֹר
חֲמֹרִים בְּשָׂרָם.

וְעַל זֶה אַחַר כֶּף בְּנִי יַעֲקֹב נְפָלוּ בֵּין
אוֹתָם חֲמֹרִים, מִשּׁוּם שְׁהַזְדִּיּוּג
שׁוֹר עִמָּם וְנִשְׁכּוּ אוֹתָם עֲצָמוֹת
וּבְשָׂרָה, עַד שְׁהַתְעוֹרֵר לְוִי כְּמוֹ
מְקַדָּם וּפְזָר אוֹתָם הַחֲמֹרִים
[שְׁהַזְדִּיּוּג] לְכַפּוֹת אוֹתָם, וְשִׁבֵּר כְּהֶם
מִהָעוֹלָם, וְהוֹצִיא אֶת הַשׁוֹר מִשָּׂם.
זֶהוּ שְׂכַתוּב (שְׂמוֹת יג) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת
עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ.

כָּא רְאָה, כְּשִׁבָּא שְׂמַעוֹן בְּהַתְחַלָּה
עַל אוֹתוֹ חֲמֹר, הַתְעוֹרֵר עַלְיָהֶם
דָּם שְׂנַמְלוּ, וְאַחַר כֶּף וַיַּהֲרֹגוּ כָּל

וְנִשְׁכּוּ לֹון גְּרַמִּיָּא וּבְשָׂרָא. עַד דְּאַתְעַר לְוִי כְּמִלְקַדְמִין וּבְדֵר לְאִינוּן
חֲמֹרִים (ס"א דְּאִזְדִּיּוּגוּ) לְכַפִּיָּא לֹון וְתִבֵּר תּוּקְפָהוּן מְעַלְמָא, וְאַפִּיק לְשׁוֹר
מִתַּמְן. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שְׂמוֹת יג) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ.
תָּא חֲזִי, כַּד אַתָּא שְׂמַעוֹן בְּקַדְמִיתָא עַל הַהוּא חֲמֹר, אַתְעַר עַלְיָהוּן דָּם

דְּאִתְגְּזְרוּ, וּלְבַתֵּר וַיְהִי־גוֹ כָּל זָכָר. פְּגוּוֹנָא דָא
עֲבַד קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עַל יְדֵי דְלוּי, דָּא
מִשָּׁה. בְּאִינוּן חֲמוּרִים בְּמִצְרַיִם. בְּקַדְמֵיתָא
דָם, וּלְבַתֵּר (שמות יג) וַיְהִי־גוֹ יִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם וְגוֹ'. הֵכָא בְּהַאי חֲמוּר פְּתִיב, וְאֵת כָּל
חִילָם וְאֵת כָּל טַפְּם וְאֵת כָּל בְּהֵמָתָם וְגוֹ'.
הֵתָם בְּאִינוּן חֲמוּרִים פְּתִיב, (שמות יב) כָּלִי כֶסֶף
וְכָלִי זָהָב וּשְׁמָלוֹת, וְכִתִּיב, (שמות יב) וְגַם עֶרֶב
רַב עָלָה אִתָּם וְצִאֵן וּבִקֵּר וְגוֹ'.

וְשִׁמְעוּן וְלוּי, דָּא קָאִים לְגַבֵּי הַאי חֲמוּר,
וְדָא קָאִים לְגַבֵּי כָּל אִינוּן חֲמוּרִים,
כְּלָהוּ בְעוּ לְאַשְׁתַּתְּפָא בְּהַדִּיָּה דִיעֲקֹב קַדִּישָׁא
וְאִתְתַּקְּנוּ לְנִשְׁכָּא לִיה, וְאִיהוּ בְּבִנוּי קָאִים
לְגַבֵּי־יהוּ וְכִיִּיף לֹון תַּחֲוֹתִיהָ. הַשְׁתָּא דַעֲשׂוּ
נְשִׂיף לִיה וְלְבִנוּי, מָאן יָקוּם לְגַבֵּיָהּ, יַעֲקֹב
וְיוֹסֵף. דָּא מִסְטָרָא דָּא וְדָא מִסְטָרָא דָּא.
דְּכִתִּיב, (עובדיה א) וְהָיָה בֵית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית
יוֹסֵף לְהִבָּהּ וּבֵית עֲשׂוּ לְקֵשׁ וְגוֹ':

וְיִסְעוּ וַיְהִי חֲתַת אֱלֹהִים עַל הָעָרִים אֲשֶׁר
סְבִיבוֹתֵיהֶם וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְּנֵי
יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי כְּלָהוּ הוּוּ מִתְּפַנְשֵׁי, וְכַד
הוּוּ חֲגָרִי זַיִינִי קַרְבָּא הוּוּ מִרְתַּתִּי וְשִׁבְקִין לֹון,
וּבְגִין כֶּף וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְּנֵי יַעֲקֹב:

הַסִּירוּ אֵת אֱלֹהֵי הַנֹּכֶר וְגוֹ'. הַסִּירוּ אֵת אֱלֹהֵי
הַנֹּכֶר, אֵלִין אִינוּן דְּנִטְלוּ מִשְׁכָּם מְאִנֵּי
כֶסֶף אִוְדֵהָבָא דִּיהוּ חֲקִיק עֲלֵי־הוּ טַעוּא
דְּלֵהוּן. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, טַעוּן הוּוּ מִכֶּסֶף אִוְדֵהָבָא
וְיַעֲקֹב אִטְמִין לֹון תַּמָּן, בְּגִין דְּלֵא
יִתְהַנּוּן מִסְטָרָא דַעֲבוּדָה זָרָה, דְּאָסִיר לִיה
לְבַר נֶשׁ לְאַתְהֵי מַנְיָה לְעֵלְמִין.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חֲזַקְיָה הוּוּ אֲזֵלִי בְּאַרְחָא,
אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה לְרַבִּי יְהוּדָה, מְאִי
דְּכִתִּיב, (שמואל ב יב) וַיִּקַּח אֵת עֲטֹרַת מְלָכָם מֵעַל

זָכָר. כְּמוֹ זֶה עֲשֵׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא עַל יְדֵי לוּי, זֶה מִלְּשָׁה,
בְּאוֹתָם חֲמוּרִים בְּמִצְרַיִם.
בְּתַחֲלָה דָם, אַחַר כֶּף (שם) וַיְהִי־גוֹ
ה' כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגוֹ'.
כָּאֵן בְּחֲמוּר הַזֶּה פְּתוּב, וְאֵת כָּל
חִילָם וְאֵת כָּל טַפְּם וְאֵת כָּל
בְּהֵמָתָם וְגוֹ'. שֵׁם בְּאוֹתָם
חֲמוּרִים פְּתוּב, (שם) כָּלִי כֶסֶף
וְכָלִי זָהָב וּשְׁמָלוֹת, וְכִתוּב (שם)
וְגַם עֶרֶב רַב עָלָה אִתָּם וְצִאֵן
וּבִקֵּר וְגוֹ'.

וְשִׁמְעוּן וְלוּי - זֶה עוֹמֵד אֲצֵל
הַחֲמוּר הַזֶּה, וְזֶה עוֹמֵד אֲצֵל כָּל
אוֹתָם חֲמוּרִים. כָּלָם רְצוּ
לְהַשְׁתַּתֵּף עִם יַעֲקֹב הַקְּדוֹשׁ
וּנְתַקְּנוּ לְנִשְׁף אוֹתוֹ, וְהוּא בְּבִנוּי
עוֹמֵד לְגַבֵּיהֶם וְכוּפָה אוֹתָם
תַּחֲתָיו. עֲכָשׁוּ שְׁעֲשׂוּ נִשְׁף אוֹתוֹ
וְאֵת בְּנָיו, מִי יָקוּם מוּלוֹ? יַעֲקֹב
וְיוֹסֵף, זֶה מְצַד זֶה וְזֶה מְצַד זֶה,
שְׁכַתוּב (עובדיה א) וְהָיָה בֵית יַעֲקֹב
אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לְהִבָּהּ וּבֵית עֲשׂוּ
לְקֵשׁ וְגוֹ'.

וְיִסְעוּ וַיְהִי חֲתַת אֱלֹהִים עַל
הָעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם וְלֹא
רָדְפוּ אַחֲרֵי בְּנֵי יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי
יוֹסֵי, כָּלָם הָיוּ מִתְּפַנְסִים, וְכִשְׁהָיוּ
חוֹגְרִים כָּלִי זַיִן לְקַרְבִּי, הָיוּ
מִרְתַּתִּים וְעוֹזְבִים אוֹתָם, וְלִכְּן
לֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְּנֵי יַעֲקֹב.

הַסִּירוּ אֵת אֱלֹהֵי הַנֹּכֶר וְגוֹ'.
הַסִּירוּ אֵת אֱלֹהֵי הַנֹּכֶר - אֵלֵהּ הֵם
שְׁנִטְלוּ מִשְׁכָּם כָּלִי כֶסֶף וְזָהָב
שֶׁהָיָה חֲקוּק עֲלֵיהֶם עֲבוּדָה זָרָה
שְׁלֵהֶם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, עֲבוּדָה
זָרָה הָיוּ מִכֶּסֶף וְזָהָב, וְיַעֲקֹב
הִטְמִין אוֹתָם שֵׁם כְּדִי שְׁלֵא יִהְיוּ
מְצַד שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה, שְׁאָסוּר
לְאָדָם לְהַנּוֹת מַנְיָה לְעוֹלָמִים.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חֲזַקְיָה הָיוּ
הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה
לְרַבִּי יְהוּדָה, מַה זֶה שְׁכַתוּב
(שמואל ב-יב) וַיִּקַּח אֵת עֲטֹרַת מְלָכָם

ראשו ומשקלה כפר זהב ואבן יקרה ותהי על ראש דוד. ותנינן, שקויז בני עמון מלכם שמייה. ודא הוא עטרת מלכם. מאי טעמא ותהי על ראש דוד. ומאי טעמא כתיב שקויז. דהא בשאר טעוון עממיא עובדי עבודה זרה כתיב אלהי העמים, אלהים אחרים, אל נכר, אל אחר, ובהאי אמר שקויז חד.

אמר ליה, ובכל טעוון עממיא עובדי עבודה זרה הכי קרא לון קדשא ברין הוא, דכתיב, (דברים כג) ותראו את שקוציהם ואת גלוליהם. ומה דאמר ויקח את עטרת מלכם, דאיהו מלכום, הכי הוא ודאי. אלא איתי הגתיל עד דלא אתגגיר, פדין איהו תבר לה לההוא עטרת דאיהו מלכום, ההוא דיוקנא דחקיק עלה ופגים לה. פדין איהו עבד לה היתר לאתהני מנה והות על רישיה. ותא חזי, שקויז בני עמון, חד הויא בסורטא הוה חקיק על ההוא כתרא, ובגין פך אקרי שקויז זוהמא.

רבי יצחק אמר, הסירו את אלהי הנכר, אלין שאר נשין דהוו מייתי בגוייהו כל נבזבזין דלהון. ועל דא פתיב ויתנו אל יעקב את כל אלהי הנכר. אלין נשין, כל נבזבזין וכל טעוון דדהבא וכספא. ויטמון אותם יעקב, בגין דלא (דף קעג ע"ב) יתהנון מסטרא דעבודה זרה כלל.

תא חזי, דייעקב גבר שלים בכלא הוה, והוה מתדבק ביה בקדשא ברין הוא. מה כתיב, ונקומה ונעלה בית אל ואעשה שם מזבח לאל העונה אותי ביום צרתי ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי, מיד ויתנו אל יעקב. מפאן דבעי בר נש לשבחא לקדשא ברין הוא ולאודאה ליה על נסין ועל טבאן

מעל ראשו ומשקלה כפר זהב ואבן יקרה ותהי על ראש דוד. ושנינו, שקויז בני עמון מלכם שמו, וזהו עטרת מלכם. מה הטעם ותהי על ראש דוד, ומה הטעם כתיב שקויז, שהרי בשאר אלהי העמים עובדי עבודה זרה כתיב אלהי העמים, אלהים אחרים, אל נכר, אל אחר, ובזה אמר שקויז אחד.

אמר לו, ובכל אלהי העמים עובדי עבודה זרה פך קרא להם הקדוש ברוך הוא, שפתיב (דברים כג) ותראו את שקוציהם ואת גלוליהם. ומה שאמר ויקח את עטרת מלכם, שהוא מלכום - פך הוא ודאי. אלא איתי הגתיל עד שלא התגיר, אז הוא שבר את אותה עטרת של אותו מלכום, אותה דמות שחקוקה עליה ופגם אותה, אז הוא עשה אותה הטר להנות ממנה, והיתה על ראשו. ובא ויראה, שקויז בני עמון, נחש אחד בחקיקה עמקה היה חקיק על אותו פתר, ולכן נקרא שקויז זוהמא.

רבי יצחק אמר, הסירו את אלהי הנכר - אלו שאר נשים שהיו מביאות בתוכן כל עדיהן, ועל זה כתיב ויתנו אל יעקב את כל אלהי הנכר, אלו נשים וכל עדיים וכל עבודה זרה של זהב וכסף. ויטמון אותם יעקב, כדי שלא יתנו מצד של עבודה זרה כלל.

בא ראה שיעקב איש שלם בכל הנה, והנה נדבק בקדוש ברוך הוא. מה כתיב? ונקומה ונעלה בית אל ואעשה שם מזבח לאל הענה אתי ביום צרתי ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי. מיד - ויתנו אל יעקב. מפאן שצריך האדם לשבח את הקדוש ברוך הוא ולהודות לו על נסים ועל טובות

שעשה עמו, זהו שפתוב ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי.

בא ראה, בהתחלה פתוב ונקומה ונעלה בית אל וגו', הכליל בניו עמו, ואחר כך פתוב ואעשה שם מזבח, ולא כתוב ונעשה, שהוציא אותם מפלל זה. מה הטעם? משום שעליו היה הדבר. יעקב תקן תפלת ערבית ודאי, והוא עשה מזבח ועליו היה הדבר, ומשום שהוא עבר כל אותן צרות מיום שברח מלפני אחיו, שפתוב ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי, והם באו אחר כך לעולם, ועל זה לא הכניס אותם עמו. רבי אלעזר אמר, מכאן מי שנעשה לו נס, צריך להודות. מי שאוכל לחם בשלחן, הוא צריך לברך, ולא אחר שלא אכל דבר.

ויבן שם מזבח וגו'. בא ראה, פתוב ויבן שם מזבח, ולא כתוב [באלו המזבחות] שהעלה עליו נסכים ועולות, אלא משום שתקן אותה דרגה הראויה להתקן. מזבח לה', לתקן דרגה תחתונה לחברה בדרגה עליונה, ועל זה ויבן שם מזבח - זו דרגה תחתונה. לה' - זו דרגה עליונה. ויקרא למקום אל בית אל - שם זה פשם העליון, משום שפשהאירה מהאם, או פאמה בתה והכל אחד.

כי שם נגלו אליו האלהים - משום שהם לא נמצאים אלא בשכינה, שהרי שבעים היו שהם נמצאים תמיד עם השכינה, ושבעים קתדראות סביב השכינה, ועל זה כי שם נגלו אליו האלהים, במקום זה שהתגלה, שהרי פתוב והנה ה' נצב עליו.

ויער מעליו אלהים במקום אשר דבר אתו. רבי שמעון אמר, מכאן שנעשה מרפכה קדושה עם האבות. ובא וראה, יעקב הוא

דעבד עמיה, הדא הוא דכתיב ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי.

תא חזי, פקדמיתא כתיב ונקומה ונעלה בית אל וגו', אכליל בניו בהדיה. ולבתר פתיב ואעשה שם מזבח ולא כתיב ונעשה. דאפיק לון מקלא דא, מאי טעמא, בגין דעליה הנה מלה. יעקב אתקין תפלת ערבית, ודאי. ואיהו עבד מדפחא ועליה הנה מלה, ובגין דאיהו עבר כל אינון עקתין מן יומא דערק קמיה דאחיה. דכתיב ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי, ואינון אתו לבתר לעלמא. ועל דא לא אעיל לון בהדיה. רבי אלעזר אמר, מכאן מאן דיתעביד ליה נסא, איהו בעי לאודאה. מאן דאכיל נהמא בפתורא, איהו בעי לברכא, ולא אתרא דלא אכיל מידי:

ויבן שם מזבח וגו', תא חזי, פתיב ויבן שם מזבח, ולא פתיב (בהני מדבחי) דאסיק עליה נסכין ועלוון, אלא בגין דאתקין ההוא דרגא דאתחזי לאתתקנא. מזבח ליי, לאתקנא דרגא תתאה לחברא ליה בדרגא עלאה, ועל דא ויבן שם מזבח דא דרגא תתאה. ליי דא דרגא עלאה. ויקרא למקום אל בית אל, שמא דא כשמא עלאה. בגין דכד אתנהרא כדין פאמה בתה וכלא חד.

כי שם נגלו אליו האלהים, בגין דאינון לא אשתפחו אלא בשכינתא, דהא שבועין הוו דאינון משתפחי תדיר בהדי שכינתא, ושבעין קתדראי סחרניה דשכינתא. ועל דא כי שם נגלו אליו האלהים באתרא דא דאתגליא, דהא כתיב והנה יי נצב עליו:

ויער מעליו אלהים במקום אשר דבר אתו, רבי שמעון אמר, מכאן דאתעביד

דבר אתו. רבי שמעון אמר, מכאן שנעשה מרפכה קדושה עם האבות. ובא וראה, יעקב הוא